

*Андрійчук В.Г., доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри світового господарства
і міжнародної економічної інтеграції
Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі,
заслужений діяч науки і техніки України,
академік Академії наук вищої школи України*

ВЕРИФІКАЦІЯ НАДАНОГО ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ АВТОНОМНОГО ПРЕФЕРЕНЦІЙНОГО ТОРГОВОГО РЕЖИМУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧО- ЕКСПОРТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ УКРАЇНИ

Анотація. Підписання та ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є початком нового етапу співпраці між ними. Економічна частина Угоди охоплює всі найважливіші сфери та галузі вітчизняного господарства, засвідчуючи прагнення сторін не лише перевести співпрацю на якісно новий рівень, але й суттєво наблизити економічну систему України до відповідної системи країн Євросоюзу на основі взаємної лібералізації, яка, в першу чергу, безумовно стосується ключової складової міжнародних економічних відносин – міжнародної торгівлі. Хоча повноцінне набуття чинності Угоди відбудеться лише після її ратифікації всіма країнами-членами ЄС (яка є дуже розтягнутою в часі), про перші наслідки введення в дію окремих її економічних механізмів можна судити за підсумками розвитку зовнішньоторговельної співпраці у зв'язку з наданим Україні в 2014 р. країнами ЄС автономного преференційного торгового режиму на основі графіків лібералізації та положень Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі.

У статті розглянуто підсумки використання вітчизняними експортерами наданих країнами ЄС Україні односторонніх торговельних преференцій, зокрема безмитних тарифних квот на низку продовольчих товарів. Проаналізовано вплив даних преференцій на розвиток зовнішньоторговельної співпраці між сторонами.

Ключова слова: автономний преференційний торговий режим, безмитні тарифні квоти, технічні регламенти.

Постановка проблеми. Можемо констатувати, що 2014 рік став першим роком еventуальностей використання умов вільного експорту українських товарів на європейський ринок в результаті наданих в односторонньому порядку автономних торгових преференцій з боку ЄС, які набрали чинності з 23 квітня 2014 року. Відтак, митні ставки ЄС почали відповідати умовам першого року дії економічної частини Угоди про асоціацію. При цьому слід особливо звернути увагу на тій особливій важливості, що для України збережено існуючий режим імпорту з ЄС без змін, зважаючи на гостру необхідність здійснення модернізаційно-трансформаційного реформування вітчизняної економіки.

Мета статті – проаналізувати особливості використання вітчизняними експортерами автономного преференційного торгового режиму, наданого країнами ЄС для України на основі положень Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей та визначенню наслідків для вітчизняної економіки від імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС присвячено як праці низки провідних науково-дослідних інститутів [1; 2; 3; 4], так і визна-

них вітчизняних вчених-економістів, зокрема В.М.Гейця [5], І.Бураковського [6], О.Шниркова [7] та ін. Однак зазначені наукові праці не враховують проблеми функціонування торговельного режиму між Україною та ЄС в рамках надання останніми односторонніх преференцій у торгівлі, що обумовлює необхідність подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Євросоюзом скасовано ввізні мита на продукцію, походженням з України, на 94,7% тарифних ліній щодо промислових товарів (виняток склала переважно продукція хімічної та пов'язаної з нею галузей промисловості) та на 83,4% тарифних ліній щодо сільськогосподарської продукції. А для 15,9% тарифних ліній продукції агропромислового сектора було запроваджено безмитні тарифні квоти на рівні конкретно визначеного річного обсягу експорту [8].

Таким чином, за підсумками 2014 р. відкриття європейських ринків для вітчизняних виробників, як засвідчують дані проведеного аналізу (табл. 1), позитивно вплинуло на динаміку зовнішньої торгівлі.

Таблиця 1

Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами в 2014 р*.

Групи країн	Експорт			Імпорт			Сальдо, млн. дол. США
	млн. дол. США	у % до загального обсягу	Темп приросту до 2013 р., %	млн. дол. США	у % до загального обсягу	Темп приросту до 2013 р., %	
Країни ЄС-28	17004,7	31,5	2,6	21059,8	38,7	-21,3	-4055,1
Країни СНД	14887,3	27,6	-31,3	17249,4	31,7	-37,8	-2362,1
Інші країни	22021,5	40,9	-8,5	16072,6	29,6	-24,6	5948,9
Всього	53913,5	100,0	-13,5	54381,8	100,0	-28,3	-468,3

* без врахування тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

Джерело: [9]

На тлі падіння загального обсягу українського експорту в 2014 р. на 13,5% порівняно з попереднім роком до 53913,5 млн. дол. США відбулося помітне зростання (2,6%) експорту товарів з України до ЄС, що становить 17004,7 млн. дол. США. Частка товарного експорту на європейський ринок склала 31,5%, вперше перевищивши відповідну частку країн СНД (27,6%). Хоча слід зауважити, що сальдо зовнішньої торгівлі товарами з країнами ЄС (навіть попри девальвацію національної валюти у понад два рази) зберегло свою негативну динаміку і склало -4055,1 млн. дол. США, а імпорт з цих країн у географічній структурі його загального обсягу зайняв домінуюче місце – 38,7%.

Обставини, що склалися в Україні в результаті анексії Криму та наслідків неоголошеної війни на території Донецької і Луганської областей, призвели до значного спаду вітчизняного виробництва, економічної розбалансованості й зумовили необхідність проведення диверсифікаційних змін в уставлено існуючих до недавнього зовнішньоторговельних зв'язках. Необхідно також відмітити, що, як засвідчує динаміка відкриття зовнішньої торгівлі, впродовж 2014 р. позитивний ефект від відкриття європейського ринку для українських компаній виявився вразливо нетривалим. Адже, якщо дія автономних торговельних преференцій за початковими прогнозами мала забезпечити зростання українського експорту до ЄС на рівні не менше 15%, і за перше півріччя 2014 р. вітчизняного експорту це мало підтвердження зростанням на 14,9% до країн ЄС, то вже за підсумками трьох кварталів зростання уповільнилося до 12,3%, а за річним підсумком – до зазначених 2,6%. Відтак, падіння обсягів експорту з України до ЄС у IV кварталі 2014 р. порівняно з аналогічним періодом попереднього року склало 22% [10].

Основною причиною такого падіння безумовно стало загострення у IV кварталі 2014 р. ситуації на Сході України у зоні бойових дій на теренах Донецької і Луганської областей, економічні показники яких (на відміну від показників Автономної Республіки Крим і м. Се-

вастополя) досі враховуються Державною службою статистики. Так, на фоні річного падіння загального обсягу вітчизняного експорту недорогочінних металів в 2014 р. на 13,1%, у грудні падіння становило 31,7% до аналогічного періоду попереднього року. У зв'язку зі значним скороченням поставок за кордон чорних металів, частка яких зазвичай була переважаючою у товарній структурі вітчизняного експорту, як засвідчують дані аналітичного дослідження [11], зростання поставок до країн ЄС у 2014 р. зафіксовано лише серед п'яти товарних груп: жири та олії (+58,4%), деревина і вироби з неї (+21,8%), механічне (+5,5%) та електронне (+10,6%) машинне обладнання, а також зернові (+5%).

Водночас серед інших вагомих причин різкого падіння темпів зростання експорту українських товарів до країн ЄС у 2014 р. необхідно зазначити також послаблення ефекту від використання наданих Євросоюзом вітчизняним виробникам односторонніх торговельних преференцій. Нереалізований потенціал збільшення українського експорту до Євросоюзу демонструє (табл. 2) використання українськими товаровиробниками безмитних тарифних квот на постачання продукції в ЄС.

Таблиця 2

**Використання Україною основних безмитних тарифних квот
на експорт продукції до країн ЄС в 2014 р.**

№ п/п	Товарні позиції	Обсяг експорту до ЄС, тонн	Обсяг безмитних тарифних квот, тонн	Частка використання безмитних тарифних квот, %
1	Пшениця	950000	950000	100,0
2	Кукурудза	400000	400000	100,0
3	Виноградний та яблучний сік	10000	10000	100,0
4	Оброблені томати	10000	10000	100,0
5	Ячмінна крупа	6300	6300	100,0
6	Натуральний мед	5000	5000	100,0
7	М'ясо птиці (куряче)	12360	36000	34,3
8	Солод та пшенична клейковина	1991	7000	28,4
9	Висівки	1841	16000	11,5
10	Ячмінь	22721	250000	9,1
11	Крохмаль	725	10000	7,3
12	Часник	36	500	7,2
13	Цукор	522	20000	2,6
14	Овес	65	4000	1,6
15	Свинина	0	40000	0,0
16	Етанол	0	27000	0,0
17	Яловичина	0	12000	0,0
18	Молоко та вершки	0	8000	0,0
19	Сигарети	0	2500	0,0
20	Продукти переробки солоду	0	2000	0,0
21	Цукрові сиропи	0	2000	0,0
22	Продукція переробки зернових	0	2000	0,0
23	Цукрові сиропи	0	2000	0,0
24	Сухе молоко	0	1500	0,0
25	Курячі яйця	0	1500	0,0
26	Баранина	0	1500	0,0
27	Вершкове масло	0	1500	0,0
28	Гриби	0	1000	0,0

Джерело: укладено та розраховано автором за [12]

Як засвідчують результати аналізу (табл. 2), з наданих Євросоюзом для України безмитних тарифних квот для 28 товарних груп лише за шістьма товарними позиціями (тобто 21,4% від їх загальної кількості – пшениця, кукурудза, виноградний та яблучний сік, оброблені томати, ячмінна крупа та натуральний мед) квоти були використані повністю. При цьому, варто зазначити, що квоти на іншу вказану продукцію, за винятком зернових, становили всього від 5 до 10 тис. т. На доволі низькому рівні освоєно квоти ще для 8 товарних груп (28,6% від загальної кількості), зокрема на м'ясо птиці (попри те, що дана продукція наразі є чи не єдиним продовольчим товаром з певним рівнем обробки, що пройшов усі дозвільні процедури ЄС) та солод використання квот складало відповідно 34,3 і 28,4%. Для решти товарних позицій, за якими відбувався експорт (овес, цукор, часник, крохмаль, ячмінь, висівки), вітчизняні експортери скористалися квотами на рівні 1,6-11,5%. Щодо інших 14 товарних груп (свинина, яловичина, молоко та вершки, курячі яйця, баранина, продукція переробки зернових тощо), що становлять половину позицій, для яких було надано Євросоюзом безмитні тарифні квоти, то вони вітчизняними експортерами залишилися зовсім не використаними.

Основна причина невикористання квот полягає в тому, що Україна досі не пройшла сертифікацію на дозвіл експортувати вищезазначену продукцію до ЄС. А оскільки відповідні дозволи передбачається отримати лише на початку 2016 р., то й в поточному році надані Євросоюзом аналогічні безмитні тарифні квоти використовуватись також не будуть. І низький рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції надалі визначатиме незначні обсяги освоєння квот. Підтвердженням цього може служити хоча б той факт, що великий урожай в 2014 р. ячменю у Франції значно витіснив українських виробників цієї продукції з європейського ринку, які не змогли конкурувати на ньому за ціною та якістю [13]. Як наслідок, безмитна тарифна квота на поставки ячменю з України до ЄС була використана лише на 9,1%.

Причиною відсутності поставок низки товарів, для яких були надані квоти, до країн ЄС, за оцінкою експертів [14, с. 23], стало, по-перше, те, що підприємців (особливо представників малого і середнього бізнесу) стримує непоінформованість, адже до сих пір значна частина підприємств не відає про реальні можливості і слабенько уявляє для себе механізми виходу на ринок Європи. Оскільки лише в кінці минулого року при підтримці фонду «Відродження» було підготовлено детальний посібник для початкуючих експортерів (представників малого і середнього бізнесу), в якому, зокрема, було надано детальний механізм оцінки готовності компаній до експорту в ЄС, описані основні труднощі, з якими вони можуть зіткнутись, та розкрито регуляторну політику щодо до імпортерів тощо.

По-друге, нерідко ціна, яка сформувалася на європейському ринку, не покривала логістичні витрати українських експортерів. І, по-третє, вітчизняні експортери функціонували в режимі стандартизації і сертифікації, котрий зовсім не адаптований до вимог європейського ринку. Адже, як відомо, лише 10 лютого 2015 р. було опубліковано Закон «Про технічні регламенти і оцінку відповідності», що є останньою складовою процесу гармонізації вітчизняних стандартів і законодавства з європейськими. Однак вітчизняні експортери не зможуть скористатися наданими можливостями в торгівлі з ЄС в поточному році, оскільки цей закон набуває чинності тільки з 11 лютого наступного 2016 р. Цей час надається для прийняття понад 3000 технічних регламентів, які відповідають європейським (позаяк нині затверджено близько 800). Таким чином, як з'ясується, надання одностороннього преференційного торговельного режиму Євросоюзом відбулося весною 2014 р., а інструментарій, тобто вітчизняна система підтвердження відповідності вимогам для вільного виходу української продукції на європейський ринок, фактично настане лише через два роки.

Висновки. Резюмуючи можна констатувати, що гальмом у виході вітчизняних експортерів на ринки країн ЄС та освоєнні наданих безмитних тарифних квот виступає відсутність державної програми інформаційної підтримки експортерів та відсутність сертифікаційних центрів і відповідних спеціалістів для отримання європейських сертифікатів.

Список використаної літератури

1. Економічна складова Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління / за ред. І. Бураковського та В.Мовчан. – К.: ІЕД, 2014. – 139 с.
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: дороговказ реформ / О.Сушко, О.Зелінська, Р.Хорольський та ін. – К.: ІЄАС, 2012. – 53 с.
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: особливі взаємини, засновані на цінностях. – К.: «Лабораторія законодавчих ініціатив», 2012. – 38 с.
4. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України / І.В.Клименко, М.Г.Бугрій, І.В.Ус. – К.: НІСД, 2011. – 19 с.
5. Можливості і застереження щодо наслідків введення в дію положень Угоди про асоціацію між ЄС та Україною / за ред. В.М.Гейця. – К.: ДУ «Ін-т екон. та прогнозув.» НАН України, 2013. – 98 с.
6. Оцінка витрат і вигод від укладання угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС / І.Бураковський, К.Куценко, А.Кобилянська та ін. – К.: К.І.С., 2010. – 96 с.
7. Шнирков О.І. Передумови та наслідки створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС / О.І. Шнирков [Електронний ресурс]. – 29.07.2014. – Режим доступу: <http://www.iir.kiev.ua/ua/press/publication/2011/04/news255.html>.
8. Автономні торговельні преференції для України з боку ЄС / Департамент європейської інтеграції Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – 17.02.2015. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/4_Nechyporenko_Lviv.pdf.
9. Зовнішня торгівля товарами за 2014 рік: експрес-випуск / Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – 17.02.2015. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Товарна структура зовнішньої торгівлі за 2014 рік (щомісячна інформація) / Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – 17.02.2015. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Панченко Ю. Європейський ринок. Ми його втрачаємо? // Європейська правда [Електронний ресурс]. – 17.02.2015. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/02/17/7030948/>
12. Автономні торговельні преференції / Офіційний сайт Представництва України при Європейському Союзі [Електронний ресурс]. – 17.02.2015. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/atm>.
13. Панченко Ю. Невичерпні. Як українські експортери використовували європейські квоти / Ю.Панченко // Європейська правда [Електронний ресурс]. – 17.02.2015. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/01/29/7030160>.
14. Юрчишин В. Сыроделы / В.Юрчишин, Е.Московчук, М.Дикаленко // Бизнес. – 2015. – № 9(1152). – С. 22-24.

Andriichuk V.G., Doctor of Economics, Professor, Chair of World Economy and International Economic Integration of Ukrainian State University of Finance and International Trade; Honored Worker of Science of Ukraine, academician of the Academy of Sciences of Higher School of Ukraine.

VERIFICATION BY THE EUROPEAN UNION OF AUTONOMOUS PREFERENTIAL TRADE REGIME AND THE POSSIBILITY OF ITS EMPLOYMENT BY PRODUCTION AND EXPORT POTENTIAL OF UKRAINE

Abstract. Signing and ratification of the Association Agreement between Ukraine and the EU is

the beginning of a new stage of cooperation. The economic part of the Agreement covers all important areas of domestic economy, demonstrating not only the desire of the parties to transfer collaboration to a new level, but to close significantly economic system of Ukraine to the relevant EU system based on mutual liberalization that, first of all, of course applies to the key component of international economic relations - international trade. Although the full entry into force of the Agreement will take place only after ratification by all Member (which is very stretched in time), the first effects enactment of some of its economic mechanisms can be judged on the basis of foreign cooperation in connection with the given Ukraine in 2014 EU autonomous preferential trade regime based on liberalization schedules and provisions of the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement.

The article reviews the results of the use by domestic exporters provided by the EU to Ukraine unilateral trade preferences, including duty-free tariff quotas for a number of food products. The influence of these preferences for foreign development cooperation between the parties is analyzed.

Keywords: *autonomous preferential trade regime, duty-free tariff quotas, technical regulations.*

References

1. Ekonomichna skladova Uhody pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoyu ta YeS: naslidky dlia biznesu, naselennya ta derzhavnoho upravlinnya / za red. I.Burakovskoho ta V.Movchan. – K.: IED, 2014. – 139 s.
2. Uhoda pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoyu ta YeS: dorohovkaz reform / O.Sushko, O.Zelinska, R.Khorolskyi ta in. – K.: IYeAS, 2012. – 53 s.
3. Uhoda pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoyu ta YeS: osoblyvi vzayemyny, zasnovani na cinnostiakh. – K.: «Laboratoriya zakonodavchyykh iniciatyv», 2012. – 38 s.
4. Spilna ahraryna polityka Yevropeiskoho Soiuzu: mozhlyvosti ta vyklyky dlia Ukrainy / I.V.Klymenko, M.G.Bugrii, I.V.Us. – K.: NISD, 2011. – 19 s.
5. Mozhlyvosti i zasterezhennya shchodo naslidkiv uvedennya v diyu polozhen Uhody pro asotsiatsiyu mizh YeS ta Ukrainoyu / za red. V.M.Geitsya. – K.: DU «In-t ekon. ta prohnozuv.» NAN Ukrainy, 2013. – 98 s.
6. Otsinka vytrat i vyhod vid ukladannya ugody pro zonu vilnoi torhivli mizh Ukrainoyu ta YeS / I.Burakovskyi, K.Kucenko, A.Kobylyanska ta in. – K.: K.I.S., 2010. – 96 s.
7. Shnyrkov O.I. Peredumovy ta naslidky stvorennya pohlyblyenoyi zony vilnoyi torhivli mizh Ukrainoyu ta YeS / O.I.Shnyrkov [Electronic resource] – 01.09.2014. – Rezhym dostupu: <http://www.iir.kiev.ua/ua/press/publication/2011/04/news255.html>.
8. Avtonomni torgovelni preferenciyyi dlya Ukrainy z boku YeS /Departament yevropejs'koyi integraciyi Ministerstva ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrainy [Elektronnyj resurs]. – 17.02.2015. – Rezhymu dostupu: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/4_Nechyporenko_Lviv.pdf.
9. Zovnishnya torgivlya tovaramy za 2014 rik: ekspres-vy`pusk / Oficijny`j sajt derzhavnoyi sluzhby statysty`ky Ukrainy` [Elektronnyj resurs]. – 17.02.2015. – Rezhymu dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Tovarna struktura zovnishnoyi torgivli za 2014 rik (shhomisyachna informaciya) / Oficijnyj sajt derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrainy [Elektronny`j resurs]. – 17.02.2015. – Rezhymu dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Panchenko Yu. Yevropejskyj rynek. My jogo vtrachayemo? // Yevropejska pravda [Elektronnyj resurs]. – 17.02.2015. – Rezhymu dostupu: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/02/17/7030948/>
12. Avtonomni torgovelni preferenciyyi / Oficijnyj sajt Predstavnyctva Ukrainy pry Yevropejskomu Soyuzi [Elektronnyj resurs]. – 17.02.2015. – Rezhymu dostupu: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/atm>.
13. Panchenko Yu. Nevycherpni. Yak ukrayinski eksportery vykorystovували yevropejski kvoty / Yu.Panchenko // Yevropejska pravda [Elektronnyj resurs]. – 17.02.2015. – Rezhymu dostupu: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/01/29/7030160>.

14. Yurchyshyn V. Syrodely / V.Yurchyshyn E.Moskovchuk, M.Dykalenko // Byznes. – 2015. – № 9(1152). – S. 22-24.

*Андрійчук В.Г., доктор економічних наук, професор,
заведуючий кафедрою мирового господарства
и международной экономической интеграции
Украинского государственного университета
финансов и международной торговли,
заслуженный деятель науки и техники Украины,
академик Академии наук высшей школы Украины*

ВЕРИФИКАЦИЯ ПРЕДОСТАВЛЕННОГО ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ АВТОНОМНОГО ПРЕФЕРЕНЦИАЛЬНОГО ТОРГОВОГО РЕЖИМА И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННО-ЭКСПОРТНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ УКРАИНЫ

Аннотация. Подписание и ратификация Соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС является началом нового этапа сотрудничества между ними. Экономическая часть Соглашения охватывает все важнейшие сферы и отрасли отечественного хозяйства, свидетельствуя стремление сторон не только перевести сотрудничество на качественно новый уровень, но и существенно приблизить экономическую систему Украины к соответствующей системе стран Евросоюза на основе взаимной либерализации, которая, в первую очередь, безусловно касается ключевой составляющей международных экономических отношений – международной торговли. Хотя полноценное вступление в силу Соглашения состоится только после его ратификации всеми странами-членами ЕС (которая очень растянутая во времени), о первых последствиях введения в действие отдельных ее экономических механизмов можно судить по итогам развития внешнеторгового сотрудничества в связи с предоставленным Украине в 2014 г. странами ЕС автономного преференциального торгового режима на основе графиков либерализации и положений Соглашения об углубленной и всеобъемлющей зоне свободной торговли.

В статье рассмотрены итоги использования отечественными экспортерами предоставленных странами ЕС Украина односторонних торговых преференций, в частности беспошлинных тарифных квот на ряд продовольственных товаров. Проанализировано влияние данных преференций на развитие внешнеторгового сотрудничества между сторонами.

Ключевые слова: автономный преференциальный торговый режим, беспошлинные тарифные квоты, технические регламенты.